
Goodwill Methodiek & Accounting Kwaliteit

*Een onderzoek naar de invloed van de verwerkingsmethode van
goodwill op de kwaliteit van financiële verslaggeving*

Bachelor scriptie 2016-2017
Erasmus Universiteit Rotterdam
Erasmus School of Economics

Frank Vreugdenhil (407709)
Begeleider: dhr. H.J. Bouwer
Datum: 8 juli 2017

Inhoudsopgave

SAMENVATTING	2
INTRODUCTIE.....	3
1. DE KWALITEIT VAN EXTERNE FINANCIËLE VERSLAGGEVING	5
1.1 WAARDERELEVANTIE VAN INFORMATIE.....	6
1.2 VERGELIJKBAARHEID VAN INFORMATIE.....	7
1.3 OBJECTIVITEIT VAN INFORMATIE	8
2. HET BEGRIP GOODWILL	10
2.1 DEFINITIE VAN GOODWILL.....	10
2.2 CATEGORIEËN VAN GOODWILL:.....	11
3. DE VERWERKINGSMETHODIEK VAN GOODWILL.....	13
3.1 IMPAIRMENT METHODE.....	13
3.2 SYSTEMATISCHE AFSCHRIJVING VAN GOODWILL	14
3.3 SAMENVATTING	15
4. OBJECTIVITEIT VAN INFORMATIE EN DE VERWERKING VAN GOODWILL.....	16
4.1 WINSTSTURING.....	16
4.2 IMPAIRMENT TEST EN DE OBJECTIVITEIT VAN INFORMATIE.....	17
4.3 SYSTEMATISCH AFSCHRIJVEN EN DE OBJECTIVITEIT VAN INFORMATIE	18
4.4 SAMENVATTING	19
5. HET EFFECT VAN DE GEBRUIKTE VERWERKINGSMETHODIEK VAN GOODWILL OP DE WAARDERELEVANTIE VAN DE INFORMATIE.....	20
5.1 GETROUWE WEERGAVE	20
5.2 IMPAIRMENT TEST EN DE GETROUWE WEERGAVE.....	20
5.3 SYSTEMATISCH AFSCHRIJVEN EN DE GETROUWE WEERGAVE.....	21
5.4 SAMENVATTING	22
6. GOODWILL EN DE VERGELIJKBAARHEID VAN INFORMATIE.....	24
6.1 TRANSPARANTIE.....	24
6.2 IMPAIRMENT TEST EN TRANSPARANTIE	24
6.3 SYSTEMATISCH AFSCHRIJVEN EN TRANSPARANTIE.....	25
6.4 SAMENVATTING	26
CONCLUSIE	27
REFERENTIELIJST	29
BIJLAGE A	33
BIJLAGE B	34

Samenvatting

De discussie omtrent de verwerkingsmethodiek van goodwill is al vele jaren aan de gang. Verschillende onderzoekers hebben vele verwerkingsmethodieken getest en de regelgeving is de afgelopen jaren vaak gewijzigd. Dit onderzoek richt zich op de invloed van een tweetal verwerkingsmethodieken voor goodwill op de kwaliteit van financiële verslaggeving. De methode voor de verwerking van goodwill die in Nederland geldt waarbij systematisch afgeschreven wordt op de geactiveerde goodwill, en de methode die onder IFRS geldt waarbij jaarlijks getest wordt op bijzondere waardevermindering zullen vergeleken worden. De kwaliteit wordt hierbij bepaald door de; objectiviteit van informatie, waarderelevantie van informatie en vergelijkbaarheid van informatie. Door middel van literatuuronderzoek zijn deze drie factoren in relatie gebracht tot de twee behandelde methodes voor de verwerking van goodwill. De impairment methode blijkt niet objectief in de verwerking en ook op het gebied van vergelijkbaarheid spreken de resultaten niet in het voordeel van deze methode. Uiteindelijk wordt geconcludeerd dat de methode van systematisch afschrijven de voorkeur geniet boven de impairment methode. Dit betekent echter niet dat deze methode daarmee perfect is.

Introductie

Het afgelopen decennium heeft er op veel vlakken binnen de samenleving een enorme ontwikkeling plaatsgevonden. Deze ontwikkelingen hebben een grote invloed op hoe bedrijven opereren en dit heeft onder andere geleid tot een steeds “kleinere” wereld; het wordt gemakkelijker grensoverschrijdende ondernemingen aan te houden en veel bedrijven zijn internationaal georiënteerd. Dit heeft een groot effect op de regels en voorschriften voor externe financiële verslaggeving. Dit is een van de redenen geweest om in 2005 de International Financial Reporting Standards (IFRS) te introduceren. Deze standaard is in Europa vanaf 2005 verplicht voor de geconsolideerde jaarrekening van beursgenoteerde bedrijven (Böhmer, Hoogendoorn, & Kruit, 2016). Door een internationale standaard in te voeren wordt getracht meer vergelijkbaarheid te creëren tussen verschillende landen in de rapportering van financiële informatie. In IFRS 3 “*Business Combinations*” wordt onder andere de regelgeving omtrent goodwill gegeven. Onder IFRS is de enige mogelijkheid met betrekking tot de verwerking van gekochte goodwill de zogenaamde “impairment methode”. Onder deze methode wordt de gekochte goodwill geactiveerd op de balans en wordt jaarlijks geanalyseerd of de waarde van de goodwill nog steeds dezelfde is, of dat deze gedaald is. Voor niet beursgenoteerde bedrijven in Nederland geldt nog steeds de nationale wet – en regelgeving voor de waardering van goodwill. Hierbij wordt een keuze gegeven tussen verschillende opties voor de verwerking van goodwill. De meest gebruikte methode voor de verwerking van goodwill binnen de Nederlandse wet – en regelgeving is de gekochte goodwill te activeren en systematisch af te schrijven (Böhmer, Hoogendoorn, & Kruit, 2016). In dit onderzoek zullen de impairment methode voor de verwerking van goodwill, welke onder IFRS wordt verplicht, en de methode van systematische afschrijving van goodwill, welke toegestaan wordt binnen de Nederlandse wet – en regelgeving, centraal staan.

In verschillende onderzoeken naar het effect van de invoering van IFRS wordt gekeken naar de kwaliteit van de financiële verslaggeving onder het oude systeem en het nieuwe IFRS-systeem. Doukakis kijkt in zijn onderzoek bijvoorbeeld naar de invloed van de introductie van IFRS op earnings management, een indicator van kwaliteit (Doukakis, 2014). Daarnaast deden Chua, Cheong & Gould onderzoek naar de algemene impact van IFRS-introductie op de accountingkwaliteit in Australië (Chua, Cheong, & Gould, 2012).

De waardering van goodwill is een veelbesproken onderwerp in de discussie omtrent de kwaliteit van de financiële verslaggeving. Prof. dr. R.L. ter Hoeven RA stelt zelfs dat de discussie omtrent de verwerking van goodwill behoort tot de top 3 discussieonderwerpen in externe verslaggeving van de afgelopen 80 jaar (Hoeven, 2014). In dit onderzoek zal daarom de volgende probleemstelling centraal staan:

Wat is de invloed van de verwerking van goodwill volgens de impairment methode in verhouding tot de methode waarbij goodwill systematisch wordt afgeschreven op de kwaliteit van de financiële verslaggeving?

Om tot een beantwoording te komen van de hoofdvraag in dit onderzoek wordt gebruik gemaakt van een aantal deelvragen. De eerste deelvraag zal ingaan op de kwaliteit van de financiële verslaggeving. Hier zullen een drietal factoren worden uitgelegd die van invloed zijn op de kwaliteit. In een onderzoek van Bouwens, Leung & Verriest worden de factoren die van invloed zijn op de kwaliteit van financiële verslaggeving gerangschikt van heel belangrijk naar minder belangrijk (zie bijlage A). De drie belangrijkste factoren zijn de waarderelevantie van de informatie, de vergelijkbaarheid van de informatie en de objectiviteit van de informatie (Bouwens, Leung, & Verriest, 2011). Deze factoren worden in dit onderzoek tezamen gezien als het begrip kwaliteit, waardoor er een conclusie kan worden getrokken over het eventuele verschil in kwaliteit.

De tweede deelvraag zal ingaan op de definitie van het begrip goodwill. Er zal vanuit verschillende oogpunten naar goodwill worden gekeken en daarnaast zal specifiek worden ingegaan op de manier waarop goodwill tot stand kan komen.

In de derde deelvraag komen twee methodes voor de verwerking van goodwill aan bod. Eerst zal de impairment methode, die verplicht is onder IFRS, worden uitgelegd. Vervolgens zal de methode in de Nederlandse wet – en regelgeving aan bod komen; de methode waarbij goodwill geactiveerd wordt en systematisch wordt afgeschreven.

De vierde deelvraag zal een koppeling leggen tussen de waarderelevantie van de informatie en de beide besproken methodes voor de verwerking van goodwill. In de vijfde deelvraag zal ingegaan worden op de invloed van de gebruikte methode op de vergelijkbaarheid van de informatie. Daarna zal in de zesde deelvraag gekeken worden naar de relatie tussen de gebruikte methode voor de verwerking van goodwill en de objectiviteit van de informatie.

De laatste deelvraag zal tenslotte gaan over of een voorkeur uitgesproken kan worden over de meest gewenste methodiek voor de verwerking van goodwill. Op basis van deze deelvragen zal uiteindelijk in de conclusie een antwoord gegeven worden op de hoofdvraag in dit onderzoek. Na het geven van een antwoord op de hoofdvraag zullen de tekortkomingen en aanbevelingen van dit literatuuronderzoek worden besproken.

1. De kwaliteit van externe financiële verslaggeving

In dit hoofdstuk zal ingegaan worden op de kwaliteit van externe financiële verslaggeving. Dit wordt gedaan aan de hand van de volgende deelvraag:

Wat zijn de belangrijkste maatstaven voor de kwaliteit van financiële verslaggeving?

Door deze deelvraag te beantwoorden worden de factoren die de kwaliteit van financiële verslaggeving bepalen in beeld gebracht. Op deze manier wordt het begrip kwaliteit als het ware gekaderd en kan uitspraak gedaan worden over hoe de kwaliteit van twee systemen zich verhoudt. De beantwoording van deze deelvraag draagt daarmee bij aan de beantwoording van de hoofdvraag.

In een onderzoek van Bouwens, Leung & Verriest wordt een kwantitatieve en kwalitatieve analyse gedaan van de kwaliteit van financiële verslaggeving. In dit onderzoek wordt gesteld dat er geen eenduidig begrip kan worden gedefinieerd van de kwaliteit van financiële verslaggeving, omdat deze afhankelijk is van verschillende factoren. Deze factoren kunnen ingedeeld worden in vier verschillende aspecten (Bouwens, Leung, & Verriest, 2011):

- ❖ Winststuring
- ❖ Conservatisme
- ❖ Voorspelbaarheid
- ❖ Waarderelevantie

De vier bovenstaande aspecten komen voort uit verschillende onderzoeken die gedaan zijn naar de kwaliteit van financiële verslaggeving. Zo werd in een onderzoek van Ball, Kothari & Robin gekeken naar het aspect conservatisme (Kothari, Robin, & Ball, 2000), werd door Bartov, Goldberg & Kim de waarderelevantie onderzocht (Bartov, Goldberg, & Kim, 2005), werd onderzoek gedaan naar winststuring door Doukakis (Doukakis, 2014) en deden Ashbaugh & Pincus onderzoek naar de voorspelbaarheid van de informatie (Ashbaugh & Pincus, 2001).

De factoren die voorkomen in de literatuur zijn vervolgens gerelateerd aan wat deskundigen in de praktijk belangrijke aspecten vinden. De lijst met de belangrijkste factoren die daaruit voortkwam is terug te vinden in bijlage A. De drie belangrijkste factoren zijn:

1. Waarderelevantie van informatie
2. Vergelijkbaarheid van informatie
3. Objectiviteit van informatie

Deze drie factoren kunnen gerelateerd worden aan de vier aspecten die voorkomen in de wetenschappelijke literatuur. De drie factoren komen we daarnaast ook tegen in de

Verordening 1606/2002 van het Europees Parlement (Europees Parlement en de Raad, 2002). De factoren betrouwbaarheid, waarderelevantie en transparantie van financiële verslaggeving staan hier centraal. Betrouwbaarheid kan hierbij gerelateerd worden aan de objectiviteit van informatie. Peasnell, Pope & Young stellen in hun onderzoek dat betrouwbaarheid bepaald kan worden aan de hand van de mate van earnings management (Peasnell, Pope, & Young, 2000). De mate van earnings management heeft invloed op de objectiviteit van de informatie. De waarderelevantie is een factor die reeds overeenkomt met de verordening. Barth & Schipper stellen in hun onderzoek dat transparantie gemeten kan worden aan de hand van de vergelijkbaarheid van informatie (Barth & Schipper, 2008). Het derde begrip, transparantie, kan dus gerelateerd worden aan de vergelijkbaarheid van informatie. In dit onderzoek zal het begrip kwaliteit van financiële verslaggeving daarom gedefinieerd worden aan de hand van deze drie factoren. In sectie 1.1 tot en met 1.3 zullen de drie factoren behandeld worden.

1.1 Waarderelevantie van informatie

Uit het onderzoek van Bouwens, Leung & Verriest is naar voren gekomen dat de waarderelevantie van informatie de belangrijkste factor is die van invloed is op de kwaliteit. In dit onderzoek wordt de waarderelevantie van financiële informatie als volgt gedefinieerd: *“Een financieel gegeven wordt als waarderelevant beschouwd wanneer het iets zegt over de fundamentele waarde van de onderneming. Waarderelevantie meet in welke mate gerapporteerde winsten en andere financiële cijfers gerelateerd zijn aan de beurswaarde van de onderneming”* (Bouwens, Leung, & Verriest, 2011). Wanneer een grotere samenhang bestaat tussen de beurswaarde van de onderneming en de gerapporteerde cijfers wordt er gesproken over een hogere kwaliteit. Volgens het onderzoek van Bouwens, Leung & Verriest kan deze samenhang worden bepaald aan de hand van twee maatstaven.

De eerste maatstaf meet de relatie tussen het aandelenrendement en de gerapporteerde winst van een onderneming in een jaar. Wanneer er een positieve relatie bestaat tussen de gerapporteerde winst en het rendement op aandelen van een onderneming wordt gesteld dat de gerapporteerde cijfers van hoge kwaliteit zijn. Het uitgebrachte rapport schetst namelijk een goed beeld van de marktwaarde van de onderneming. Deze maatstaf is gericht op de huidige en toekomstige verwachtingen van de onderneming. Het aandelenrendement wordt namelijk gebaseerd op de huidige en de in te toekomst te verwachten prestaties.

De tweede maatstaf is gebaseerd op de prestaties uit het verleden en de huidige prestaties van de onderneming. Deze maatstaf kijkt naar de relatie tussen de marktwaarde van de onderneming en de boekwaarde van het eigen vermogen en de gerapporteerde winst. De boekwaarde van het eigen vermogen weerspiegelt hier de prestaties uit het verleden en de

gerapporteerde winst weergeeft de huidige prestaties van de onderneming. Ook hier geldt dat een grotere samenhang tussen de boekwaarde en de marktwaarde een hogere kwaliteit betekend (Bouwens, Leung, & Verriest, 2011).

In een onderzoek van Bartov, Goldberg & Kim worden de verschillen in waarderelevantie tussen Amerikaanse, Duitse en internationale accounting standaarden onderzocht. Dit onderzoek meet de waarderelevantie aan de hand van een regressie tussen het rendement op aandelen en de gerapporteerde winsten (Bartov, Goldberg, & Kim, 2005). Ook hier wordt gekeken naar het verband tussen de marktwaarde van de onderneming (het rendement wordt gebaseerd op de marktwaarde) en de gerapporteerde waarde van de onderneming.

Het begrip waarderelevantie kan dus gedefinieerd worden als de mate van overeenkomst tussen de marktwaarde en de boekwaarde van de onderneming. Hierbij geldt dat hoe kleiner de afwijking tussen de boekwaarde en de marktwaarde, hoe relevanter de informatie en daarmee hoe hoger de kwaliteit van de gerapporteerde informatie.

1.2 Vergelijkbaarheid van informatie

Zeff heeft in 2007 een artikel uitgebracht waarin onder andere wordt gekeken naar de obstakels die er zijn als het gaat om de vergelijkbaarheid van informatie. In de basis beschouwt Zeff de introductie van IFRS in 2005 als een factor die heeft gezorgd voor een stijging in de vergelijkbaarheid van financiële informatie. In de periode voor de introductie van IFRS was de diversiteit van gebruikte accounting standaarden vele malen groter. Echter is het gebruik van eenzelfde accounting standaard slechts een klein onderdeel van alle factoren die van invloed zijn op de vergelijkbaarheid van informatie. Andere factoren die invloed hebben op de vergelijkbaarheid zijn volgens Zeff bijvoorbeeld de mate van afdwingbaarheid van de wettelijke vereisten in een land, de accounting cultuur in een land en de verschillen in interpretatie van informatie tussen landen (Zeff, 2007).

Een onderzoek van Barth & Schipper kijkt naar de relatie tussen transparantie van informatie en hoe nuttig die informatie is. In het onderzoek wordt transparantie van informatie als volgt gedefinieerd: *“Transparantie is de mate waarin financiële rapportages de onderliggende waarde van de onderneming laten zien op een manier die duidelijk te begrijpen is voor degene die het rapport leest”* (Barth & Schipper, 2008). Wanneer we het begrip transparantie koppelen aan de vergelijkbaarheid zien we de overeenkomst vooral in het laatste onderdeel van bovenstaande definitie, namelijk het feit dat de informatie duidelijk te begrijpen moet zijn voor de gebruiker. Wanneer er vergelijkbaarheid is van informatie is er automatisch een hogere transparantie, doordat de vergelijkbaarheid een referentiekader schept om de informatie te interpreteren.

In het onderzoek van Bouwens, Leung & Verriest is vergelijkbaarheid van informatie de tweede factor die een belangrijke invloed heeft op de kwaliteit van financiële informatie. In het onderzoek nemen zij eenzelfde standpunt in als Zeff, namelijk dat alleen het gebruik van eenzelfde accountingstandaard de vergelijkbaarheid niet voldoende doet stijgen. Er zijn ook andere factoren die van grote invloed zijn op de vergelijkbaarheid. In het onderzoek wordt als belangrijkste andere factor het professionele oordeel van managers genoemd wanneer er vrijheid is voor het rapporteren van bepaalde informatie binnen de standaard (Bouwens, Leung, & Verriest, 2011). Het professionele oordeel van managers kan ook worden gekoppeld aan de objectiviteit van informatie. In paragraaf 1.3 wordt hier verder op ingegaan.

Op basis van de drie hierboven besproken onderzoeken kan er een definitie worden gegeven van het begrip vergelijkbaarheid. Er kan een verband worden gelegd met de definitie van het begrip transparantie, namelijk dat het vereist is dat de gegeven informatie op een juiste manier geïnterpreteerd kan worden door de gebruiker. Dit kenmerkt ook het begrip vergelijkbaarheid. Transparantie heeft slechts betrekking op een individuele rapportage, daar waar vergelijkbaarheid gericht is op het vergelijken van meerdere rapportages. Het begrip vergelijkbaarheid kan daarom gedefinieerd worden als de mate van overeenkomst in transparantie tussen rapportages. Wanneer de mate van transparantie tussen twee rapportages gelijk is kan er worden gesproken van vergelijkbaarheid tussen deze rapportages.

1.3 Objectiviteit van informatie

De derde factor die van invloed is op de kwaliteit van informatie is volgens het onderzoek van Bouwens, Leung & Verriest de objectiviteit van informatie. Er kan gesproken worden van volledig objectieve informatie wanneer er geen manipulatie van de informatie plaatsvindt door de partij die de informatie verstrekt. Een in de literatuur veel gebruikt begrip dat hieraan gekoppeld kan worden is winststuring. In een onderzoek van Leuz, Nanda en Wysocki wordt het begrip winststuring gedefinieerd aan de hand van een viertal maatstaven (Leuz, Nanda, & Wysocki, 2003). Deze maatstaven kunnen alle vier gerelateerd worden aan het toerekeningsbeginsel. Door winsten en verliezen te verschuiven tussen verslagjaren bestaat de mogelijkheid voor managers in een jaar een bepaald beeld van de onderneming te laten zien. Dit geschetste beeld is geen goede weergave van de werkelijkheid, waardoor er geen sprake is van verstrekking van objectieve informatie over de onderneming.

Volgens de Raad voor de Jaarverslaggeving is het hoofddoel van de jaarrekening het verschaffen van nuttige informatie. Om de informatie in een jaarrekening nuttig te laten zijn moet het een getrouw beeld geven van de werkelijkheid. Wanneer dit niet het geval is kunnen op basis van de informatie die verstrekt wordt in de jaarrekening geen goede beslissingen worden genomen (Böhmer, Hoogendoorn, & Kruit, 2016). Als er sprake is van winststuring

wordt de gegeven informatie beïnvloed en kan deze informatie niet als objectief worden beschouwd.

In een onderzoek van Healy & Wahlen wordt het begrip winstmanipulatie als volgt gedefinieerd:

“Er is sprake van winstmanipulatie wanneer managers hun professionele oordeel in financiële rapportering gebruiken om wijzigingen aan te brengen in financiële rapporten met als doel het misleiden van de gebruikers van de informatie over de economische prestaties van het bedrijf en invloed uit te oefenen op de keuzes die deze gebruikers maken” (Healy & Wahlen, 1999).

In het vervolg van dit onderzoek zal bovenstaande definitie gekoppeld zijn aan het begrip objectiviteit van informatie. Wanneer sprake is van winststuring is het namelijk onmogelijk objectiviteit van informatie te bereiken.

2. Het begrip goodwill

In dit hoofdstuk zal het begrip goodwill worden gedefinieerd en wordt de totstandkoming van goodwill besproken. De volgende deelvraag staat hierbij centraal:

Hoe kan het begrip goodwill worden gedefinieerd en hoe komt goodwill tot stand?

2.1 Definitie van goodwill

In het Burgerlijk Wetboek wordt goodwill geclassificeerd als een immaterieel vast actief (BW art. 2:365 lid 1). Goodwill wordt dus bestempeld als immaterieel en is daarmee een niet fysiek activum. De Raad voor de Jaarverslaggeving definieert een immaterieel vast actief als een identificeerbaar, niet-monetair activum zonder fysieke gedaante (RJ 210.104). Hierbij wordt een actief gedefinieerd als:

“Een actief is een uit gebeurtenissen in het verleden voortgekomen middel waarover de onderneming de beschikkingsmacht heeft en waaruit in de toekomst naar verwachting economische voordelen naar de onderneming zullen vloeien” (RJ 930, alinea 49, sub a).

In de bepalingen van het Burgerlijk Wetboek en van de Raad voor de Jaarverslaggeving hierboven wordt goodwill dus in de categorie immateriële vaste activa geplaatst op de balans. Echter geven bovenstaande bepalingen geen definitie van het begrip goodwill zelf. In de literatuur is goodwill een veelbesproken begrip. Om deze reden zijn er ook veel verschillende definities van het begrip goodwill te vinden. Om te zorgen dat duidelijk is wat in dit onderzoek bedoeld wordt, zal hieronder een drietal definities van goodwill worden besproken.

In het handboek jaarrekening 2016 van EY wordt goodwill theoretisch omschreven als de contante waarde van de toekomstige overwinsten van een rechtspersoon. Specifiek wordt benoemd dat het de overwinsten van de rechtspersoon betreft. Er is dus een verschil tussen de gewone winsten en de overwinst, waarbij goodwill eigenlijk de waarde uitdrukt van deze te verwachten overwinsten. Het handboek geeft daarnaast nog een tweede mogelijkheid voor de bepaling van de goodwill, namelijk via de balansbenadering. Gesteld wordt dat het eigen vermogen het saldo is van de op de balans opgenomen activa en verplichtingen. Wanneer het eigen vermogen vergeleken wordt met de waarde van de rechtspersoon en er is een verschil in waarde, dan is dit verschil aan te duiden als goodwill (Böhmer, Hoogendoorn, & Kruit, 2016). De Raad voor de Jaarverslaggeving geeft eenzelfde boekhoudkundige definitie. Zij beschrijft goodwill als *“het verschil tussen de waarde van een onderneming en de reële waarde van alle identificeerbare activa en verplichtingen (RJ 214.333)”*. Het eigen vermogen weerspiegelt dus niet de waarde van de onderneming, maar het eigen vermogen samen met de aanwezige goodwill. De goodwill is dus gelijk aan de zogenaamde “value-gap” die kan

bestaan tussen de reële waarde van de onderneming en het eigen vermogen dat op de balans staat (Böhmer, Hoogendoorn, & Kruit, 2016).

In de International Financial Reporting Standards 3 “Business Combinations” wordt ook een definitie gegeven van het begrip goodwill:

Een actief dat de toekomstige voordelen vertegenwoordigt die voortvloeien uit andere in een bedrijfscombinatie verworven activa die niet individueel kunnen worden geïdentificeerd of afzonderlijk kunnen worden opgenomen (IFRS 3.22).

Deze definitie is in overeenstemming met de Nederlandse wet- en regelgeving, maar doet daarnaast de toevoeging dat wanneer een actief wil classificeren als goodwill, het een extern verworven actief moet betreffen.

2.2 Categorieën van goodwill:

In de laatste definitie van goodwill in de vorige paragraaf werd benoemd dat er sprake moet zijn van een extern verworven actief. Op basis hiervan kan onderscheid gemaakt worden tussen twee soorten goodwill, namelijk:

- ❖ Intern vervaardigde goodwill;
- ❖ Gekochte goodwill.

Intern vervaardigde goodwill is goodwill die ontstaan is als gevolg van de eigen bedrijfsactiviteiten van de onderneming. Deze soort goodwill is uitgesloten van de mogelijkheid tot activeren. In het Burgerlijk Wetboek vinden staat dat alleen kosten van van derden verkregen goodwill geactiveerd mogen worden op de balans (BW art. 2:365 lid 1d). De Raad voor de Jaarverslaggeving geeft hier de volgende uitleg voor: “*de vervaardigingsprijs kan niet betrouwbaar worden vastgesteld*” (RJ 210.217). De RJ geeft daarom ook aan dat de activering van intern vervaardigde goodwill verboden is (RJ 210.216). Ook onder IFRS is de activering van intern vervaardigde goodwill verboden. Hier wordt deze goodwill bestempeld als ‘persoonlijke’ goodwill. IAS 38 vermeldt uitdrukkelijk dat de activering van persoonlijke goodwill niet toegestaan is (IAS 38.48).

Gekochte goodwill is de enige goodwill die geactiveerd mag worden op de balans. Gekochte goodwill ontstaat wanneer een onderneming een andere onderneming overneemt, en de betaalde verkrijgingsprijs hoger is dan de reële waarde van alle activa en verplichtingen die geïdentificeerd kunnen worden. De hoogte van de goodwill komt tot uiting in het verschil tussen de aankoopprijs en het zichtbaar eigen vermogen van de deelneming. De bepaling van het verschil geschiedt op de aankoopdatum van de onderneming. Verschillen die na deze datum ontstaan worden verwerkt volgens de grondslagen voor de verwerking van een

deelneming (RJ 214.311). Wanneer verder ingezoomd wordt op de bepaling van de hoogte van de goodwill kan opgemerkt worden dat er gesproken wordt van een verschil tussen de prijs en de waarde van de onderneming. Dit verschil kan zowel positief als negatief zijn. Wanneer de betaalde prijs lager is dan de reële waarde van alle identificeerbare activa en verplichtingen, is er sprake van een negatief verschil. In dit geval wordt gesproken van 'badwill'.

3. De verwerkingsmethodiek van goodwill

In het derde hoofdstuk zal ingegaan worden op de twee methoden van verwerking voor goodwill. Eerst zal ingegaan worden op de impairment methode voor de verwerking van goodwill. Vervolgens wordt de methode van systematisch afschrijven van goodwill besproken.

3.1 Impairment methode

De impairment methode is de methode die verplicht gesteld wordt voor de verwerking van goodwill onder IFRS. De naam van de methode beschrijft tevens het doel van de test; de bepaling van een eventuele bijzondere waardevermindering. Wanneer er een bijzondere waardevermindering van de goodwill wordt waargenomen wordt de goodwill verlaagd met dit bedrag. Onder IFRS is het verplicht de impairment test jaarlijks uit te voeren. Hierbij is het verplicht dit ieder jaar op dezelfde datum te doen. De verplichting voor het jaarlijks uitvoeren van de impairment test is een minimumseis, wanneer aanleiding is voor het vermoeden van een bijzondere waardevermindering is het toegestaan een extra impairment test uit te voeren (IFRS 3.55).

Volgens IAS 36 is een bijzondere waardevermindering afhankelijk van zowel interne als externe indicatoren. Interne indicatoren hebben bijvoorbeeld te maken met het sterk afwijken van de actuele resultaten van de begrote resultaten of beschadiging van de activa. Externe indicatoren zijn bijvoorbeeld het sterk afnemen van de marktwaarde van activa die op de balans staan of het stijgen van de rentepercentages op de markt (IAS 36.12).

Voor het bepalen van de hoogte van de bijzondere waardevermindering dient gekeken te worden naar de zogenaamde *Cash Generating Unit* (vanaf nu CGU). Een CGU is een groep activa die, onafhankelijk van andere activa, in staat is om geldstromen te genereren. Goodwill kan gelinkt worden aan een CGU en vervolgens kan bijzondere waardevermindering bepaald worden. Prof. drs. J. Vis MBA beschrijft in zijn artikel "Impairment op basis van economische waarde" dat de impairment test wordt uitgevoerd volgens de volgende stappen (Vis, 2005):

1. Het identificeren van de CGU;
2. De allocatie van activa en passiva aan de CGU;
3. De allocatie van goodwill aan de CGU;
4. Het formuleren van verwachtingen met betrekking tot de toekomstige geldstromen;
5. Het bepalen van de vermogenskostenvoet;
6. Het berekenen van de contante waarde van de geldstromen;
7. Het toetsen van de boekwaarde aan de indirecte opbrengstwaarde.

Uit de toetsing van de boekwaarde met de indirecte opbrengstwaarde kan afgeleid worden of er een bijzondere waardevermindering gedaan dient te worden. Als de boekwaarde hoger is

dan de berekende waarde wordt deze afgewaardeerd met het verschil. Op deze manier wordt ervoor gezorgd dat de boekwaarde en de economische waarde van de goodwill overeenkomen. Op deze manier geeft de boekwaarde op de balans een goed beeld van de werkelijke waarde die de goodwill heeft voor de onderneming. Het uitvoeren van de impairment test is echter een proces waarbij de uiteindelijke waardebepaling van de economische waarde van de goodwill afhangt van de verwachte toekomstige geldstromen en de vermogensvoet waarmee deze geldstromen verdisconteerd worden om tot de contante waarde te komen. Deze beide factoren zijn geen feiten en dienen bepaald te worden met het professionele oordeel van de manager. Bij de bepaling van de economische waarde komt dus een bepaalde hoeveelheid subjectiviteit kijken die van invloed kan zijn op de uiteindelijke hoogte van de bijzondere waardevermindering.

3.2 Systematische afschrijving van goodwill

De Nederlandse wet- en regelgeving stemt niet overeen met de internationale regels voor de verwerking van goodwill. Waar het onder IFRS verboden is af te schrijven op goodwill is het in Nederland wel toegestaan dit te doen. Het Burgerlijk Wetboek 2 vermeldt het volgende:

“De geactiveerde kosten van goodwill worden afgeschreven naar gelang van de verwachte gebruiksduur. In uitzonderlijke gevallen waarin de gebruiksduur van kosten van ontwikkeling en goodwill niet op betrouwbare wijze kunnen worden geschat, worden deze kosten afgeschreven in een periode van ten hoogste tien jaren. In dergelijke gevallen worden in de toelichting de redenen voor de afschrijvingsduur van de kosten van goodwill vermeld” (BW art. 2:386 lid 3).

In het BW worden dus specifieke eisen gegeven voor het afschrijven van goodwill. De goodwill dient in overeenstemming met de verwachte gebruiksduur afgeschreven te worden. Wanneer bij een overname goodwill ontstaat wordt op dat moment de gebruiksduur bepaald van de goodwill. Op basis van de gebruiksduur wordt bepaald wanneer welk bedrag wordt afgeschreven van de goodwill. Indien ingeschat kan worden op welk moment de voordelen van de goodwill de onderneming ten goede komen, wordt het verloop van de afschrijvingen hiermee in overeenstemming gebracht. Wanneer dit niet het geval is wordt vaak gekozen de goodwill lineair af te schrijven. Doordat de gebruiksduur en het afschrijvingsverloop bij aankoop en opname van de goodwill bepaald worden is het verloop van de goodwill over de jaren dat het op de balans staat inzichtelijk. Het verloop van de waarde van de goodwill heeft daardoor geen last van subjectiviteit wat wel het geval is bij het gebruik van de impairment methode. Door de systematische afschrijving zou het echter wel kunnen dat de boekwaarde van de goodwill de werkelijkheid minder goed weerspiegelt.

3.3 Samenvatting

Samenvattend zijn een tweetal verwerkingsmethodieken voor goodwill besproken. De eerste methode is de impairment methode, welke verplicht is onder IFRS. De impairment methode dient ieder jaar uitgevoerd te worden om te bepalen of de boekwaarde van de goodwill overeenkomt met de werkelijke economische waarde. Dit wordt gedaan aan de hand van zeven stappen. Voor de bepaling van de waarde wordt onder andere gekeken naar de contante waarde van de toekomstige geldstromen die de goodwill genereert. Wanneer de boekwaarde hoger is dan de werkelijke waarde dient een bijzondere waardevermindering te worden doorgevoerd ter hoogte van het verschil. De tweede methode is de methode van activering en systematische afschrijving van de goodwill. Hierbij wordt bij het ontstaan van de goodwill bepaald wat de economische levensduur van de goodwill is. Op basis hiervan wordt op dat moment ook het afschrijvingspatroon vastgesteld.

4. Objectiviteit van informatie en de verwerking van goodwill

In dit hoofdstuk zal ingegaan worden op de relatie tussen de keuze van methode voor de verwerking van goodwill en de objectiviteit. Specifiek zal gekeken worden naar het begrip winststuring. Dit is namelijk een begrip dat centraal staat bij het bepalen van de objectiviteit van informatie. Zoals reeds benoemd is in het eerste hoofdstuk is objectiviteit van informatie onmogelijk wanneer sprake is van winststuring.

4.1 Winststuring

Brockhoff geeft in een artikel over het herkennen en voorkomen van winststuring een tweetal veelgebruikte vormen van winststuring, namelijk (Brockhoff, 2013):

- ❖ income smoothing;
- ❖ big bath accounting.

Income smoothing is het afvlakken van een hoge jaarwinst. Wanneer in een bepaald jaar een zeer hoge winst verwacht wordt probeert het bedrijf opbrengsten zoveel mogelijk door te schuiven naar andere jaren en de kosten zoveel mogelijk naar het desbetreffende jaar te halen. Op deze manier wordt de hoge winst afgevlakt en kan de onderneming in latere jaren een positiever resultaat laten zien. Bij het toepassen van *big bath accounting* wordt eigenlijk het tegenovergestelde gedaan. Wanneer er een verlies verwacht wordt probeert het bedrijf dit verlies extra groot te maken. Dat kan zij doen door bijvoorbeeld extra voorzieningen te treffen voor te verwachten kosten in komende jaren. Op deze manier heeft het bedrijf in het desbetreffende jaar een extra slecht jaar, maar wanneer het in de opvolgende jaren een klein positief resultaat boekt zal dit relatief positiever worden ontvangen door de investeerders en aandeelhouders.

De twee genoemde concepten van winststuring zijn beide vormen van legitieme beïnvloeding van de winstcijfers van de onderneming. Echter bij het toepassen van deze concepten krijgen gebruikers van de informatie een verkeerd beeld van de onderneming. Brockhoff stelt dat dit ongewenst is gezien het feit dat bijvoorbeeld investeerders hun keuzes maken op basis van informatie die niet de werkelijke prestaties van het bedrijf weergeeft (Brockhoff, 2013).

Naast het artikel van Brockhoff worden ook in andere wetenschappelijke literatuur *income smoothing* en *big bath accounting* gezien als de twee hoofdvormen van winststuring. Jordan & Clark koppelen *big bath accounting* aan de impairments op goodwill in hun onderzoek (Jordan & Clark, 2004), Hayn & Hughes deden onderzoek naar de timing van de waardevermindering van goodwill en het behalen van winstdoelen (Hayn & Hughes, 2006) en Van de Poel, Maijor & Vanstraelen legden een relatie tussen het gebruik van beide concepten en de waardering van goodwill (Poel, Maijor, & Vanstraelen, 2008).

4.2 Impairment test en de objectiviteit van informatie

Zoals eerdergenoemd in dit onderzoek kan de objectiviteit van informatie gemeten worden aan de hand van het niveau van winststuring dat gepaard gaat met de rapportering van de informatie. De twee belangrijkste indicatoren voor het niveau van winststuring zijn de zogenoemde concepten *income smoothing* en *big bath accounting*. Om deze twee concepten in verband te kunnen brengen met de impairment test dient gekeken te worden naar de mogelijkheid tot beïnvloeding van de uitkomst van de test voor de bijzondere waardevermindering.

Uit het onderzoek van Van de Poel, Maijoor & Vanstraelen naar de relatie tussen goodwill en de twee concepten van winststuring komt naar voren dat de vierde en vijfde stap van de impairment test beïnvloed worden. Het onderzoek toont aan dat wanneer het resultaat in een jaar tegenvalt en een onverwacht verlies geleden wordt, managers aansturen op een zo hoog mogelijke bijzondere waardevermindering van goodwill. Hier komt dus het concept *big bath accounting* aan bod. Door de impairment test te beïnvloeden en een zo hoog mogelijke afwaardering van de goodwill te bereiken wordt het resultaat extra verlaagd (Poel, Maijoor, & Vanstraelen, 2008). Van de Poel, Maijoor & Vanstraelen keken in hetzelfde onderzoek ook naar het verband tussen goodwill impairment en *income smoothing*. Het onderzoek toont aan dat wanneer een onverwacht hoog resultaat geboekt wordt, managers proberen een hogere bijzondere waardevermindering van goodwill teweeg te brengen. Op deze manier wordt het resultaat in dat jaar lager en wordt dit als het ware doorgeschoven naar volgende jaren.

In het onderzoek van Hayn & Hughes is onderzocht of de zogenaamde timing van de goodwill impairment overeenkomt met de economische werkelijkheid. Er werd dus onderzocht of een bijzondere waardevermindering op de boekwaarde van de goodwill ook daadwerkelijk waar te nemen was in de praktijk; in de huidige economische situatie van het bedrijf. In het onderzoek werd gevonden dat een zogenaamde *lag* bestaat in deze timing; een verschil tussen het moment van de bijzondere waardevermindering en de daadwerkelijke daling van de economische waarde van de goodwill. De gemiddelde *lag* van de onderzochte bedrijven bedroeg 4 jaar. Er bestond dus een significant verschil tussen de boekwaarde en de economische waarde (Hayn & Hughes, 2006). De impairment test wordt uitgevoerd op basis van de werkelijke waarde van de onderneming. Gezien de significantie van de *lag* van de goodwill kan worden gesteld dat de objectiviteit van de impairment test niet gewaarborgd is. Wanneer dit wel het geval zou zijn zou overeenkomst bestaan tussen de boekwaarde en de economische waarde van de goodwill. Door deze *lag* van informatie ontstaat een soort ruis in de financiële verslaggeving. De impairment test is in de basis namelijk gericht op het weergeven van de werkelijke waarde van de goodwill, echter door de *lag* van 4 jaar is dit niet het geval. Op deze manier krijgen gebruikers dus niet de juiste informatie.

Jordan & Clark deden een onderzoek naar het effect van de introductie van de impairment methode voor goodwill op de mate van winststuring. In dit onderzoek werd de focus voornamelijk gelegd op het concept *big bath accounting*. Met hun onderzoek werd het bewijs geleverd dat *big bath accounting* niet alleen een theoretisch concept is, maar dat dit ook daadwerkelijk wordt toegepast in de praktijk. Jordan & Clark deden onderzoek onder de 100 grootste bedrijven die goodwill op de balans hadden staan. In 2002, het jaar van introductie van de impairment test, namen zij een significant verschil in waardeverminderingen waar tussen de bedrijven. De bedrijven die een bijzondere waardevermindering rapporteerden op goodwill hadden een significant lager resultaat in dat jaar (Jordan & Clark, 2004). Hiermee kan gesteld worden dat een relatie bestaat tussen de impairment test en een vorm van winststuring; *big bath accounting*. Jordan & Clark concluderen dus dat de impairment methode geen goede waarborging biedt voor de objectiviteit van de informatie.

4.3 Systematisch afschrijven en de objectiviteit van informatie

In de definitie van goodwill volgens het Burgerlijk Wetboek komt een passage voor die duidt op subjectiviteit bij het afschrijven van goodwill. In de definitie wordt gesproken over “*het afschrijven van de goodwill naar gelang van de verwachte gebruiksduur*”. De gebruiksduur van goodwill is geen vast gegeven en er dient een inschatting gemaakt te worden van de tijd waarin de uit overname ontstane goodwill geen economische voordelen meer oplevert. De gebruiksduur wordt ook wel de economische levensduur van goodwill genoemd, en de RJ geeft een aantal factoren waarvan deze afhankelijk is. Zo wordt onder andere genoemd dat de economische levensduur afhankelijk is van (1) het effect van productveroudering op de overgenomen activiteiten en (2) het verwachte gedrag van concurrenten of potentiële concurrenten (RJ 216.225). Zie bijlage B voor de volledige lijst van factoren. Met deze beide factoren dient rekening gehouden te worden bij het bepalen van de economische levensduur. Echter is het oordeelsvermogen van de manager een vereiste om een inschattingen te maken van deze beide factoren. De bepaling van de economische levensduur van de goodwill is dus voor een deel afhankelijk van subjectieve factoren.

In een onderzoek van Bos & Jordaan wordt de invoering van IFRS in 2005 en de introductie van de impairment test voor goodwill uiteengezet. In het onderzoek wordt een analyse gemaakt van 47 ondernemingen uit de AEX- en Midkapindex. Dit onderzoek concludeert uiteindelijk dat de verwerking van goodwill volgens activering en systematische afschrijving zorgt voor minder volatiliteit in het resultaat van een onderneming over de jaren heen (Bos & Jordaan, 2005). De verwerking van goodwill volgens deze methode geeft dus een stabielere resultaat in de toekomst. Hiermee kan dus gezegd worden dat deze methode de objectiviteit waarborgt. Bij een subjectieve invloed zou namelijk een volatieler beeld van het resultaat te zien zijn in de toekomst, wat gelinkt kan worden met het concept *big bath accounting*.

4.4 Samenvatting

Zowel de impairment methode als de methode van systematisch afschrijven van goodwill bevatten dus subjectieve elementen. Echter bestaat een verschil in “moment” van deze subjectiviteit. Bij de impairment methode is dit moment bij het uitvoeren van de jaarlijkse impairment test. Er bestaat dus ieder jaar de mogelijkheid de waarde van de goodwill tot een bepaald niveau te beïnvloeden. Bij de methode van systematisch afschrijven is dit niet het geval. Op het moment van ontstaan van de goodwill dient de economische levensduur en afschrijvingsmethode bepaald te worden. Op dat moment is sprake van subjectiviteit bij de bepaling van deze twee elementen. In de opvolgende jaren bestaat geen mogelijkheid meer het afschrijvingsverloop van de goodwill te beïnvloeden. Wanneer we deze methode dus koppelen aan de twee concepten van winststuring zien we dus dat het vrijwel onmogelijk is tijdens het gebruik van de goodwill deze te beïnvloeden. Er bestaat namelijk geen mogelijkheid om het afschrijvingsverloop van de goodwill na ontstaan te beïnvloeden. Op basis hiervan kan gesteld worden dat de impairment methode minder objectiviteit garandeert, wat leidt tot een lagere kwaliteit van de informatie ten opzichte van de methode van systematisch afschrijven.

5. Het effect van de gebruikte verwerkingsmethodiek van goodwill op de waarderelevantie van de informatie.

In dit hoofdstuk wordt een verband gelegd tussen de verwerkingsmethodiek van goodwill en de waarderelevantie van de informatie. In het eerste hoofdstuk is het kader geschept voor de definitie van de waarderelevantie van de informatie. Hierbij is benoemd dat deze definitie vooral draait om de mate van overeenkomst tussen de marktwaarde en de boekwaarde van de onderneming. In dit hoofdstuk wordt deze mate van overeenkomst gekoppeld aan het begrip de getrouwe weergave van de informatie.

5.1 Getrouwe weergave

De definitie uit het eerste hoofdstuk berustte grotendeels op de volgende uitleg uit het onderzoek van Bouwens, Leung & Verriest:

“Een financieel gegeven wordt als waarderelevant beschouwd wanneer het iets zegt over de fundamentele waarde van de onderneming. Waarderelevantie meet in welke mate gerapporteerde winsten en andere financiële cijfers gerelateerd zijn aan de beurswaarde van de onderneming” (Bouwens, Leung, & Verriest, 2011).

Wanneer deze definitie gekoppeld wordt aan het begrip goodwill dient gekeken te worden naar de overeenkomst tussen de op de balans gepresenteerde goodwill en de goodwill die daadwerkelijk nog aanwezig is in de onderneming. Er dient dus gekeken te worden naar hoe getrouw de gerapporteerde informatie is in vergelijking met de werkelijkheid.

In de uiteindelijke definitie van het begrip waarderelevantie in hoofdstuk 1.1 van dit onderzoek bestaat de kernwaarde van deze definitie uit het volgende: *“hoe kleiner het verschil tussen de boekwaarde en de marktwaarde, hoe hoger de kwaliteit”* (Bartov, Goldberg, & Kim, 2005); (Bouwens, Leung, & Verriest, 2011). Deze kernwaarde kan gekoppeld worden aan het begrip getrouwe weergave. Hoe kleiner het verschil tussen de rapportering van de goodwill en de werkelijke waarde van de goodwill, hoe getrouwer de weergave en daarmee hoe hoger de kwaliteit van de informatie. De mate van waarderelevantie van informatie kan dus afgeleid worden aan hoe getrouw deze informatie de werkelijkheid weerspiegelt.

5.2 Impairment test en de getrouwe weergave

Bij het nagaan of sprake is van een bijzondere waardevermindering dient gekeken te worden naar interne indicatoren en externe indicatoren (IAS 36.12). Hierbij wordt dus nagegaan of externe factoren invloed hebben op de waarde van de goodwill. Zoals reeds genoemd in hoofdstuk 3.1 dient dit jaarlijks gedaan te worden (IFRS 3.55). Bij de verwerkingsmethodiek voor goodwill volgens de impairment test wordt dus een vergelijking gemaakt met de waarde van de goodwill op de markt en wordt wanneer nodig een correctie gedaan op de boekwaarde

van de goodwill op de balans. In mei 2011 is de nieuwe standaard IFRS 13 *Fair value measurement* geïntroduceerd welke actief werd per 1 januari 2013. Het doel van deze *Fair value measurement* standaard is eigenlijk het zorgen voor een betere overeenkomst tussen de marktwaarde en de boekwaarde van ondernemingen. In essentie sluit het uitvoeren van de impairment test aan met deze gedachte. Daarmee is het effect van het gebruik van deze verwerkingsmethodiek dus positief voor de waarderelevantie, en dus de kwaliteit, van informatie.

Webster, Godfrey & Chalmers hebben in hun onderzoek getest of deze claim van het verbeteren van de standaard met IFRS 13 *Fair value measurement* terecht is. In het onderzoek wordt een vergelijking gemaakt tussen het effect van systematisch afschrijven en het doen van een impairment test op de getrouwe weergave van goodwill. Hierbij wordt de nadruk gelegd op de relatie tussen de verwerkingsmethodiek van goodwill en (1) de investeringsmogelijkheden en (2) het inkomen van de onderneming (Webster, Godfrey, & Chalmers, 2011). Het onderzoek concludeert dat de relatie tussen de impairment methode en deze twee factoren de meest getrouwe weergave is van de waarde van de goodwill en dat de claim van IFRS 13 inderdaad juist is.

Een onderzoek van AbuGhazaleh, Hares & Haddad ondersteunt deze conclusie. Dit onderzoek richtte zich op de waarderelevantie van de informatie omtrent goodwill bij het gebruik van de impairment test als verwerkingsmethodiek. Hierbij werd de focus gelegd op de relatie tussen de marktwaarde van de goodwill en de gerapporteerde goodwill impairments. De onderzoekers concludeerden dat het gebruik van de impairment methode de waarderelevantie van de informatie positief beïnvloed. Daarbij merkten zij nog extra op dat de managers die de informatie samenstellen een extra motivatie hebben om de verstrekte informatie zo bruikbaar mogelijk te maken (AbuGhazaleh, Al-Hares, & Haddad, 2012).

5.3 Systematisch afschrijven en de getrouwe weergave

De methode van systematisch afschrijven van goodwill is in vergelijking met de impairment test een methode die minder rekening houdt met de markt. Bij deze methode wordt alleen op het moment van het ontstaan van de goodwill gekeken naar het effect van de markt op de goodwill. Op dat moment wordt de economische levensduur van de goodwill bepaald en wordt bepaald op welke manier afgeschreven wordt. Wanneer de markt verandert na bepaling van deze factoren wordt hier geen rekening mee gehouden. In theorie zou het voor kunnen komen dat de van tevoren bepaalde afschrijvingstermijn perfect overeenkomt met het verloop van de waarde op de markt, echter lijkt de kans hierop niet groot.

Een onderzoek van Chalmers, Clinch, Godfrey & Wei kijkt naar het effect van de invoering van IFRS in Australië op de waarderelevantie van informatie over immateriële vaste activa. In

het onderzoek wordt onder andere aandacht besteed aan de zogenaamde *usefulness* van informatie; hoe nuttig is de gerapporteerde informatie? Hierbij wordt een vergelijking gemaakt tussen de nuttigheid van informatie onder de methode van systematisch afschrijven (vóór de introductie van IFRS) en de impairment methode (na de introductie van IFRS). De onderzoekers concludeerden bij dit onderzoek dat de verwerkingsmethode na de invoering van IFRS meer nuttige informatie bood dan de methode van voor de introductie van IFRS (Chalmers, Clinch, Godfrey, & Wei, 2012). Hieruit kan geconcludeerd worden dat de methode van systematisch afschrijven minder nuttige informatie weergeeft dan de impairment methode verschaft. Gezien het onderzoek van Chalmers, Clinch, Godfrey & Wei richtte op de informatie die beschikbaar was voor analisten en investeerders kan de nuttigheid van informatie gekoppeld worden aan de getrouwe weergave van informatie. De informatie waarop investeerders hun beslissingen baseren dient getrouw te zijn aan de werkelijkheid; het dient de werkelijke waarde van de onderneming te presenteren. Wanneer dit niet het geval is, is de informatie niet bruikbaar en niet nuttig. Op basis van het onderzoek van Chalmers, Clinch, Godfrey & Wei kan dus gesteld worden dat de methode van systematisch afschrijven een minder getrouwe weergave van de werkelijkheid geeft dan de impairment methode.

Een onderzoek van Dahmash, Durand & Watson uit 2009 richt zich op de waarderelevantie en betrouwbaarheid van de gerapporteerde informatie over goodwill. Het onderzoek richt zich hierbij op bedrijven die geen IFRS toepassen, waarbij de systematische afschrijving van goodwill is toegestaan. In het onderzoek wordt de uitspraak gedaan dat bij de rapportering van de goodwill conservatisme een grote rol speelt (Dahmash, Durand, & Watson, 2009). Dit betekent dat de gerapporteerde goodwill met enige voorzichtigheid wordt weergegeven, wat resulteert in een afwijking van de werkelijkheid. De conclusie van dit onderzoek is daarom ook dat bij het systematisch afschrijven de betrouwbaarheid van de informatie omtrent goodwill laag is.

5.4 Samenvatting

De getrouwe weergave is een begrip dat voor een groot deel de definitie van de waarderelevantie van informatie invult. Hierbij gaat het erom dat de gerapporteerde informatie een juiste en zo goed mogelijke weergave is van de werkelijke waarde van de onderneming. Wanneer de impairment methode als verwerkingsmethodiek voor goodwill in relatie gebracht wordt tot dit begrip is volgens Webster, Godfrey & Chalmers waarneembaar dat deze methodiek een goede manier is om de getrouwe weergave van de gerapporteerde informatie te waarborgen (Webster, Godfrey, & Chalmers, 2011). Een ander onderzoek van AbuGhazaleh, Al-Hares & Haddad ondersteunt deze uitspraak en voegt bovendien toe dat managers een extra motivatie hebben om bruikbare informatie te verstrekken bij het gebruik van deze methodiek (AbuGhazaleh, Al-Hares, & Haddad, 2012). Bij de methode van

systematisch afschrijven als verwerkingsmethodiek voor goodwill is de waarborging van de getrouwe weergave minder vanzelfsprekend. Dahmash, Durand & Watson onderzochten de waarderelevantie en betrouwbaarheid van gerapporteerde informatie over goodwill en concludeerden dat bij systematische afschrijving van goodwill de betrouwbaarheid van de informatie laag is. Dit lag vooral aan de voorzichtigheid waarmee de informatie gepresenteerd werd (Dahmash, Durand, & Watson, 2009). Chalmers, Clinch, Godfrey & Wei onderzochten ook de waarderelevantie van goodwill en legden hierbij een link met de bruikbaarheid van de informatie. Zij concludeerden dat onder de verwerkingsmethodiek van systematische afschrijving van goodwill de gerapporteerde informatie over goodwill minder bruikbare informatie weergaf en dat deze informatie een minder getrouwe weergave was van de werkelijkheid dan onder de impairment methode (Chalmers, Clinch, Godfrey, & Wei, 2012). Op basis hiervan kan geconcludeerd worden dat de gerapporteerde informatie onder de impairment methode meer waarderelevant is dan onder de methode van systematisch afschrijven en dat de kwaliteit daarmee beter gewaarborgd wordt onder deze methode. Echter dient hierbij opgemerkt te worden dat wanneer de methode van systematisch afschrijven een minder getrouw beeld presenteert, dit in bijna alle gevallen een te voorzichtig beeld betreft.

6. Goodwill en de vergelijkbaarheid van informatie

In dit laatste hoofdstuk zal een koppeling gemaakt worden tussen de verwerking van goodwill en de vergelijkbaarheid van informatie. Hierbij zal vooral gekeken worden naar het begrip transparantie, zoals uiteengezet is in hoofdstuk 1.2. De mate van transparantie van een rapportage heeft slechts betrekking op deze rapportage zelf. Door een vergelijking te maken tussen het niveau van transparantie van verschillende rapportages kan een uitspraak gedaan worden over welke invloed dit heeft op de vergelijkbaarheid van informatie.

6.1 Transparantie

Een onderzoek uit 2007 van Zeff richt zich op een tweetal begrippen; convergentie en vergelijkbaarheid. Zeff zegt in dit onderzoek dat niemand eigenlijk een goede definitie heeft van het begrip vergelijkbaarheid. Wat wel gesteld kan worden is dat de vergelijkbaarheid is toegenomen sinds de introductie van IFRS in 2005 (Zeff, 2007). De verwerkingsmethodiek van een financiële post binnen een bedrijf heeft dus invloed op de vergelijkbaarheid van de gerapporteerde informatie. Zeff stelt dat buiten deze verwerkingsmethodiek vele andere factoren de vergelijkbaarheid beïnvloeden. In dit onderzoek worden deze factoren buiten beschouwing gelaten en wordt slechts gekeken naar de relatieve invloed van de twee besproken verwerkingsmethodieken voor goodwill. Zoals in het eerste hoofdstuk is beschreven wordt de vergelijkbaarheid van informatie grotendeels bepaald door de mate van transparantie van deze informatie. Een toename in de transparantie betekent dus een toename in de vergelijkbaarheid.

6.2 Impairment test en transparantie

Een onderzoek van Lapointe-Antunes, Cormier & Magnan onderzoekt de toepassing van de impairment methode voor goodwill. Daarbij wordt vooral gekeken naar de waarderelevantie en vergelijkbaarheid van de informatie. Een van de doelen van de introductie van IFRS was het verhogen van de vergelijkbaarheid. Volgens de onderzoekers is dit op het gebied van goodwill gelukt; de resultaten laten zien dat de vergelijkbaarheid verbeterd is (Lapointe-Antunes, Cormier, & Magnan, 2009). Echter dient een kanttekening geplaatst te worden bij deze conclusie van de onderzoekers. De vergelijkbaarheid van informatie neemt alleen toe wanneer alle nevenfactoren die ook invloed hebben op de vergelijkbaarheid het effect van de impairment test ondersteunen. Zo dient de cultuur van het land een positieve invloed te hebben en dient de handhaving van de standaard strikt te zijn. Een onderzoek van Cascino & Gassen uit 2015 onderzoekt het effect van de impairment test op de vergelijkbaarheid los van alle andere factoren. Zij concluderen in hun onderzoek dat dit effect minimaal is en verwaarloosd kan worden (Cascino & Gassen, 2015).

Naast de informatie over de impairment test dient ook in de toelichting informatie te worden vermeld bij een bijzondere waardevermindering. Wanneer meer informatie wordt gegeven in de toelichting leidt dit tot een hogere transparantie van de informatie wat een positief effect op de vergelijkbaarheid heeft. Wanneer dit bekeken wordt in relatie tot de impairment test is waarneembaar dat de mate van openbaring is gedaald met de invoering van IFRS. Shalev concludeert in een onderzoek in 2009 dat de meest essentiële informatie vaak achtergehouden wordt en dus niet openbaar wordt gemaakt voor gebruikers (Shalev, 2009). Een ander onderzoek van Glaum, Schmidt, Street & Vogel vindt eenzelfde conclusie in een onderzoek onder een groot aantal bedrijven in Europa. Zij concluderen dat (te) weinig informatie openbaar wordt gemaakt omtrent bijzondere waardevermindering op goodwill (Glaum, Schmidt, Street, & Vogel, 2013).

6.3 Systematisch afschrijven en transparantie

De introductie van IFRS had als een van de doelen het samenbrengen van vele verschillende accountingstandaarden tot één gezamenlijke standaard. Hierdoor kon, theoretisch gezien, de financiële rapportering beter vergeleken worden, omdat de manier van totstandkoming dezelfde was. Echter bestaat veel kritiek op deze stelling van toename in vergelijkbaarheid. Boyle, Carpenter & Mahoney proberen in de *Management Accounting Quarterly* een uitspraak te doen over deze stelling. Zij komen daarbij echter tot de conclusie dat de methode van systematisch afschrijven een betere vergelijkbaarheid van informatie ondersteunt. Daarmee pleiten zij voor de terugkeer van deze methode en het verwerpen van de impairment test. Een van de redenen om deze stelling in te nemen is het feit dat naarmate de tijd verstrijkt extern gegenereerde goodwill neigt te veranderen in interne goodwill. De impairment test biedt geen juiste manier hiermee om te gaan, terwijl de methode van systematisch afschrijven dit wel doet (Boyle, Carpenter, & Mahoney, 2015).

KPMG publiceerde in 2014 een onderzoek naar de houdbaarheid van de impairment test als verwerkingsmethodiek voor goodwill. Bij dit onderzoek werden diverse groepen gebruikers van de financiële rapportering betrokken; naast een aantal toonaangevende bedrijven werden ook investeerders, controleurs en academici betrokken. De algehele conclusie van dit rapport was dat de impairment test niet meer gebruikt zou moeten worden als verwerkingsmethodiek en dat het aan te raden is terug te keren naar het afschrijvingsmodel. Een van de redenen hiervoor was dat bij de impairment methode de vergelijkbaarheid van de informatie niet gewaarborgd werd, waar dit wel kon worden gedaan door de systematische afschrijvingsmethode (Eeftink, et al., 2014).

6.4 Samenvatting

Wanneer gekeken wordt naar de vergelijkbaarheid van informatie en de verwerkingsmethodiek van goodwill is het begrip transparantie een belangrijke factor. Aan de hand van de mate van transparantie kan namelijk de vergelijkbaarheid van informatie worden gemeten. Zeff stelt in een onderzoek in 2007 dat de introductie van IFRS effect heeft op de vergelijkbaarheid van informatie. Echter betreft dit effect niet het individuele effect van de accounting standaard op de vergelijkbaarheid. Er dient rekening gehouden te worden met een hoop andere factoren om het effect te kunnen bepalen; bijvoorbeeld de handhaving van de standaard en de culturele omgeving waar het bedrijf zich in bevindt. De onderzoeken van Lapointe-Antunes, Cornier & Magnan en Cascino & Gassen bewijzen deze uitspraak van Zeff. Zij concluderen dat de impairment test, bij uitsluiting van de overige factoren, een minimale invloed heeft op de vergelijkbaarheid welke te verwaarlozen is. De onderzoeken van Shalev en van Glaum, Schmidt, Street & Vogel voegen hier aan toe dat de extra informatie in de toelichting deze invloed niet vergroot.

In tegenstelling tot de impairment test kan de methode van systematisch afschrijven wel een positieve invloed op de vergelijkbaarheid waarborgen. Het onderzoek van Boyle, Carpenter & Mahoney concludeert dat de methode van systematisch afschrijven een positievere invloed heeft op vergelijkbaarheid van informatie dan de impairment test. Daarnaast beveelt een onderzoek van KPMG uit 2014 aan dat de methode van systematisch afschrijven weer ingevoerd moet worden, onder andere omdat dit de vergelijkbaarheid van informatie ten goede komt. Op basis hiervan kan geconcludeerd worden dat de methode van systematisch afschrijven op het gebied van vergelijkbaarheid een positievere invloed heeft op de kwaliteit dan de impairment methode.

Conclusie

In dit laatste hoofdstuk zal de algehele conclusie van dit onderzoek gegeven worden. Door een koppeling te leggen tussen de besproken deelvragen zal een antwoord gegeven worden op de hoofdvraag van dit onderzoek. Om tot een beantwoording te komen van de hoofdvraag is in het eerste hoofdstuk een kader geschepd voor de definitie van het begrip kwaliteit. Het begrip kwaliteit is geen objectief begrip, waardoor het lastig is hier een uitspraak over te doen. In het eerste hoofdstuk is het begrip kwaliteit daarom gekoppeld aan een drietal factoren die volgens Bouwens, Leung & Verriest het meest bepalend zijn voor de kwaliteit. Dit zijn de objectiviteit van informatie, de waarderelevantie van informatie en de vergelijkbaarheid van informatie (Bouwens, Leung, & Verriest, 2011).

In hoofdstuk vier is ingegaan op de eerste bepalende factor van kwaliteit; de objectiviteit van informatie. De methode van systematisch afschrijven en de impairment methode zijn beide in relatie gebracht tot de objectiviteit door middel van het begrip winststuring. Winststuring wordt hierbij gekenmerkt door de concepten *income smoothing* en *big bath accounting*. Bij beide methodieken zijn subjectieve elementen waar te nemen bij de verwerking van de goodwill. Echter bestaat een verschil in het moment van deze subjectiviteit. Onder de impairment methode dient ieder jaar de impairment test uitgevoerd te worden. Deze test bevat subjectieve elementen waardoor de waarde van de goodwill ieder jaar opnieuw beïnvloed kan worden. Bij de methode van systematisch afschrijven is dit niet het geval en is slechts bij de bepaling van de economische levensduur bij het ontstaan van de goodwill een mogelijkheid de waarde te beïnvloeden. De impairment methode waarborgt daarmee de factor objectiviteit niet, waar de methode van systematisch afschrijven dat wel doet.

Het vijfde hoofdstuk ging in op de tweede bepalende factor van kwaliteit; de waarderelevantie van informatie. De getrouwe weergave is een goede definitie van dit begrip. Wanneer de getrouwe weergave onder de impairment methode wordt bekeken is waarneembaar dat onder deze methodiek de getrouwe weergave goed gewaarborgd wordt. Bij de methode van systematisch afschrijven is dit minder vanzelfsprekend. Onder deze methode wordt vanuit het voorzichtigheidsprincipe de waarde vaak te voorzichtig gepresenteerd, zodat de gerapporteerde informatie minder overeenkomt met de werkelijkheid. De impairment methode geeft bij deze factor dus een betere waarborging van de waarderelevantie dan de methode van systematisch afschrijven. Echter is dit vanuit het kader van het voorzichtigheidsprincipe bij de methode van systematisch afschrijven wel te verantwoorden.

In het zesde hoofdstuk is de derde bepalende factor van kwaliteit besproken; de vergelijkbaarheid van informatie. In een onderzoek van Zeff uit 2007 wordt een onderscheid gemaakt tussen het individuele effect van de introductie van IFRS en het gezamenlijke effect

van verschillende factoren (waaronder deze introductie) op de vergelijkbaarheid van informatie. Latere onderzoeken nemen dit onderscheid over en concluderen in het onderzoek dat het individuele effect van IFRS, en specifiek de impairment test, op de vergelijkbaarheid van informatie minimaal is. Daarnaast wordt ook geconcludeerd dat de extra informatie in de toelichting hier geen verandering in brengt. De methode van systematisch afschrijven daarentegen heeft wel een positieve invloed op de vergelijkbaarheid. Een onderzoek van KPMG uit 2014 beveelt zelfs aan de impairment test af te schaffen en de methode van systematisch afschrijven weer in te voeren. De impairment test waarborgt de vergelijkbaarheid van informatie minder goed dan de methode van systematisch afschrijven.

De in de introductie beschreven hoofdvraag van dit onderzoek luidde:

Wat is de invloed van de verwerking van goodwill volgens de impairment methode in verhouding tot de methode waarbij goodwill systematisch wordt afgeschreven op de kwaliteit van de financiële verslaggeving?

Op twee van de drie factoren die de kwaliteit beïnvloeden voert de methode van systematisch afschrijven de boventoon ten opzichte van de impairment methode. De objectiviteit van de informatie wordt beter gewaarborgd en de informatie is beter vergelijkbaar onder deze methodiek. Bij de factor waarderelevantie van informatie geeft de impairment test een getrouwer beeld van de werkelijkheid in vergelijking met de methode van systematisch afschrijven. Echter kan deze afwijking van de werkelijkheid in de meeste gevallen gerechtvaardigd worden door het voorzichtigheidsprincipe. Op basis van deze drie factoren kan daarom een voorkeur uitgesproken worden voor de methode van systematisch afschrijven boven de impairment methode als verwerkingsmethodiek voor goodwill.

Referentielijst

- AbuGhazaleh, N., Al-Hares, O., & Haddad, A. (2012). The value relevance of goodwill impairments: UK evidence. *International Journal of Economics and Finance*, 206-216.
- Ashbaugh, H., & Pincus, M. (2001). Domestic accounting standards, international accounting standards, and the predictability of earnings. *Journal of Accounting Research*, 417-434.
- Barth, M., & Schipper, K. (2008). Financial Reporting Transparency. *Journal of Accounting, Auditing & Finance*, 173-190.
- Bartov, E., Goldberg, S., & Kim, M. (2005). Comparative value relevance among German, U.S., and international accounting standards: a German Stock market perspective. *Journal of accounting, auditing & finance*, 95-119.
- Böhmer, S., Hoogendoorn, M., & Kruit, R. (2016). *Handboek jaarrekening 2016*. Deventer: Wolters Kluwer.
- Bos, A., & Jordaan, G. (2005). Goodwill en andere immateriële vaste activa. *Het jaar 2004 Verslagen*, 33-55.
- Bouwens, J., Leung, E., & Verriest, A. (2011, Februari 25). *Appendices bij het rapport ter evaluatie van de Wet toezicht financiële verslaggeving*. Retrieved from Rijksoverheid: <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2011/03/11/aanbiedingsbrief-uvt-bij-rapport-wtfv>
- Bouwens, J., Leung, E., & Verriest, A. (2011, Februari 25). *Rapport over de evaluatie van de wet toezicht financiële verslaggeving*. Retrieved from Rijksoverheid: <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2011/03/11/rapport-over-de-evaluatie-van-de-wet-toezicht-financiele-verslaggeving>
- Boyle, D., Carpenter, B., & Mahoney, D. (2015). The continuing saga of goodwill accounting. *Management Accounting Quarterly*, 1-8.
- Brockhoff, G. (2013). Hoe kun je window dressing beter herkennen en voorkomen? WInststuring door bedrijven. *Kluwermanagement*, 186-195.
- Cascino, S., & Gassen, J. (2015). What drives the comparability effect of mandatory IFRS adoption? *Review of Accounting Studies*, 242-282.
- Chalmers, K., Clinch, G., Godfrey, J., & Wei, Z. (2012). Intangible assets, IFRS and analysts' earnings forecasts. *Accounting & Finance*, 691-721.

- Chen, V., & Gu, F. (2011). *Disclosure about fair value measurement of goodwill impairment: Does it improve transparency?* Rome, Italy: 34th Annual Congress EAA.
- Chua, Y., Cheong, C., & Gould, G. (2012). The Impact of Mandatory IFRS Adoption on Accounting Quality: Evidence from Australia. *Journal of International Accounting Research*, 119-146.
- Dahmash, F., Durand, R., & Watson, J. (2009). The value relevance of reliability of reported goodwill and identifiable intangible assets. *The British Accounting Review*, 120-137.
- Doukakis, L. (2014). The effect of mandatory IFRS adoption on real and accrual-based earnings management activities. *Journal of Accounting and Public Policy*, 551-572.
- Eeftink, E., Calvert, J., D'souza, G., Gardner, B., Hyun, S., & Santoro, J. (2014). *Who cares about goodwill impairment? A collection of stakeholder views*. United Kingdom: KPMG.
- Europees Parlement en de Raad, H. (2002, Juli 19). Verordening (EG) Nr. 1606/2002. *Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen*, pp. 1-4.
- Glaum, M., Schmidt, P., Street, D., & Vogel, S. (2013). Compliance with IFRS 3- and IAS 36-required disclosures across 17 European countries: company- and country-level determinants. *Accounting and Business Research*, 163-204.
- Hayn, C., & Hughes, P. (2006). Leading indicators of goodwill impairment. *Journal of Accounting, Auditing and Finance*, 223-265.
- Healy, P., & Wahlen, J. (1999). A review of the earnings management literature and its implications for standard setting. *Accounting Horizons*, 365-384.
- Hoeven, R. t. (2014, November 10). *Die eeuwige goodwill discussie*. Retrieved from Accountant: <https://www.accountant.nl/opinie/2014/11/die-eeuwige-goodwill-discussie/#>
- Jordan, C., & Clark, S. (2004). Big bath earnings management: the case of goodwill impairment under SFAS No. 142. *Journal of Applied Business Research*, 63-91.
- Kothari, S., Robin, A., & Ball, R. (2000). The effect of international institutional factors on properties of accounting earnings. *Journal of Accounting and Economics*, 1-51.
- Lapointe-Antunes, P., Cormier, D., & Magnan, M. (2009). Value relevance and timeliness of transitional goodwill-impairment losses: Evidence from Canada. *The International Journal of Accounting*, 56-78.

- Leuz, C., Nanda, D., & Wysocki, P. (2003). Earnings management and investor protection: an international comparison. *Journal of Financial Economics*, 505-527.
- Mededingingsautoriteit, N. (2008, September 26). *Besluit 102615 / 122*. Retrieved from Autoriteit Consument & Markt: <https://www.acm.nl/nl/download/bijlage/?id=6799>
- Peasnell, K., Pope, P., & Young, S. (2000). Accrual management to meet earnings targets: UK evidence pre- and post- cadbury. *The British Accounting Review*, 415-445.
- Poel, K. v., Maijoor, S., & Vanstraelen, A. (2008). Implementation of IFRS within Europe: the goodwill case. *American Accounting Association*, 1 - 43.
- Shalev, R. (2009). The information content of business combinations disclosure level. *The Accounting Review*, 239-270.
- Vis, J. (2005). Impairment: het verlagen van de boekwaarde van bepaalde vaste activa. *Tijdschrift Controlling*, 22-26.
- Webster, J., Godfrey, J., & Chalmers, K. (2011). Does a goodwill impairment regime better reflect the underlying economic attributes of goodwill? *Accounting & Finance*, 634-661.
- Zeff, S. (2007). Some obstacles to global financial reporting comparability and convergence at a high level of quality. *The British Accounting Review*, 290-302.

Wetgevingen:

Burgerlijk Wetboek:

BW art. 2:365 lid 1

BW art. 2:386 lid 3

Raad voor de Jaarverslaggeving:

RJ 210.104

RJ 210.216

RJ 210.217

RJ 214.311

RJ 214.333

RJ 216.225

RJ 930, alinea 49, sub a

International Financial Reporting Standards:

IFRS 3.22

IFRS 3.55

IAS 36.12

IAS 38.48

Bijlage A

Overzicht met de mate waarin de doelstellingen van financiële verslaggeving belangrijk zijn voor gebruikers.
Afkomstig uit het rapport van Bouwens, Leung & Verriest (2011).

Specifieke doelstelling van financiële verslaggeving	Van heel belangrijk (1) naar minder belangrijk (7)
Het verstrekken van:	
Waarderelevante informatie	1
Vergelijkbare informatie	2
Objectieve informatie	3
Tijdige informatie	4
Controleerbare informatie	5
Informatie betreffende toekomstige prestaties	6
Informatie in overeenstemming met het voorzichtigheidsbeginsel	7

Bijlage B

Lijst met factoren die de economische levensduur van goodwill beïnvloeden volgens de Raad voor de Jaarverslaggeving (RJ 216.225).

1. De aard en voorzienbare levensduur van de verworven activiteiten;
2. De stabiliteit en voorzienbare levensduur van de bedrijfstak;
3. Openbare informatie over karakteristieken en levenscycli van vergelijkbare activiteiten;
4. Het effect van productveroudering, veranderingen in marktvraag en andere economische factoren met betrekking tot de overgenomen activiteiten;
5. De verwachte diensttijd van sleutelpersonen en groepen van werknemers en de afhankelijkheid van de overgenomen activiteiten van het bestaande managementteam;
6. Het niveau van de investeringen en financiering om de verwachte economische voordelen van de overgenomen partij te realiseren en de mogelijkheid en intentie van de verkrijgende partij om het vereiste niveau te handhaven;
7. Het verwachte gedrag van concurrenten of potentiële concurrenten;
8. De periode waarover de economische beschikkingsmacht over de overgenomen activiteiten is verkregen en juridische, statutaire of contractuele bepalingen die de economische levensduur beïnvloeden.